

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v listopadu 2007 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v listopadu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 978 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 483 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 370 podniků obchodu a 762 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v listopadu mírně zvýšilo hodnocení celkové **ekonomické situace** a zlepšilo se i hodnocení **výrobní činnosti**. 59,1 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 39,6 % jako uspokojivou a 1,3 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 40,6 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 1,5 % tržeb. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 57,9 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky** i **zahraniční poptávky** se snížilo. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 77,6 % tržeb, respondenti s 19,5 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 2,9 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 76,6 % tržeb, jako nízká u respondentů s 3,2 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 20,2 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 72,8 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 6,2 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 21% tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 76,7 % tržeb, u 6,4 % za nízkou a u 16,9 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 34,3 % tržeb, poklesla u 6,2 % podniků a u podniků s 59,5 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 31,4 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 6,8 % a neměnnost podniků se 61,8 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů snížily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 85,9% tržeb za normální v sezóně. Podniky se 7,6 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 6,5 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 89,3 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání **celkové ekonomické situace** jsou pro **příští tři i šest měsíců** vyšší. Podle odpovědí v dotaznících by **celková ekonomická situace** měla v dalších třech měsících zůstat stabilizovaná u respondentů představujících 78,3 % tržeb. Zlepšení očekávají podniky se 16,5 % a zhoršení respondenti s 5,2 % tržeb. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšit u 16,3 % respondentů, u 5,7 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 78 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příštích šest měsíců respondenti se 17,8 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 1,6 % a respondenti představující 80,6 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 79,6 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 18,6 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 1,8 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 63,1, % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 30 % a se snížením respondenti se 6,9 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 30 % tržeb, snížení očekává 7,5 % respondentů a neměnnost 62,5 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 27 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 62,8 % za celý soubor a snížení exportu očekává 10,2 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 30 % tržeb, pokles respondenti s 11,2 % tržeb a respondenti s 58,8 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 21,2 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů se 75,2 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 3,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 23,6 % respondentů zvýšení dovozu, 3,9 % snížení a 72,5 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 76,9 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 4,8 % a nedostatečné u podniků s 18,3 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 74,6 % tržeb, více než dostatečné u 5 % a nedostatečné u 20,4 % respondentů.

Pro příští tři měsíce očekávají respondenti mírné zpomalení **výrobní činnosti** a mírný pokles **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 33,4 % tržeb, se snížením počítá 8,1 % respondentů a respondenti s 58,5 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 31,2 % tržeb, neměnný vývoj 60,2 % respondentů a pokles výroby 8,6 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítá v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu 13,5 % počtu respondentů. Respondenti se 66,7 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 19,8 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 27 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 7,7 % tržeb a s neměnností u 65,3 % tržeb. Přitom z respondentů, kteří uvažují s růstem cen, by u 26,2 % tržeb se měly ceny zvyšovat pomaleji než v minulých obdobích, stejně rychle u 65,1 % tržeb a rychleji u 8,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 22,8 % tržeb, snížit u 8,5 % tržeb a 68,7 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 24,4 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 13,7 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 87,2 % počtu respondentů, u 10,4 % selepší a u 2,4 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 45,4 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 11,4 % a snížení 16 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 27,2 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně snížilo (o 0,3 bodu) a dosahuje nadprůměrných hodnot; v meziročním srovnání je o 1,7 bodu vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebnictví** se hodnocení **současné ekonomické situace** meziměsíčně výrazně zvýšilo. V listopadu hodnotilo 66,4 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 31,3 % jako uspokojivou a 2,3 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 35,9 % objemu stavebních prací, k mezení stavební činnosti došlo u 3,1 % respondentů a u ostatních (s 61 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení celkové poptávky se také výrazně zvýšilo. Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 84,1 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 6,7 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 9,2 % za nízkou. Stejně hodnotili respondenti i **úroveň domácí poptávky**. Z podniků, které vykonávají práce v zahraničí, označili **zahraniční poptávku** za nízkou respondenti s 22,1 % stavebních prací a za uspokojivou se 76,7 % stavebních prací.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 28 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou lepší než v říjnu, pro období **příštích šesti měsíců** jsou téměř stejná. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 77,2 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 19,4 % stavebních prací a zhoršení s 3,4 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 8,9 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 14,6 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 76,5 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají příznivý vývoj **stavební činnosti i zaměstnanosti** (po sezónním očištění). **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 11,7 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 21,6 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 66,7 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti s 70,5 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 8,8 % respondentů a snížení 20,7 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 77,2 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 66,5 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 16,1 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 7,3 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 6,7 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 26,2 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,6 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 32 % své produkce, neměnnost u 67,8 % produkce. U těch respondentů, kteří uvádějí růst, porostou ceny pomalejším tempem než v předchozích obdobích u 19,5 % produkce, stejně rychle u 73,5 % produkce a rychleji u 7 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 34,2 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 21,3 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 9,3% a snížení 10,6 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,6 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově vlivem zvýšení poptávky meziměsíčně výrazně zvýšilo (o 5,5 bodu) a je o 0,5 bodu vyšší než v listopadu 2006.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se hodnocení současné **ekonomické situace** ve srovnání se říjnem opět zlepšilo. Jako dobrou hodnotilo v listopadu **ekonomickou situaci** svého podniku 69,9 % respondentů, 27,9 % jako odpovídající sezóně a 2,2 % jako špatnou. Podle mínění respondentů se zásoby v listopadu mírně snížily. Současný **stav zásob** hodnotilo 84,8 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 13,6 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 18,1 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 76,7 % tržeb a s 5,2 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 60,2 % respondentů, 32,9 % očekává růst a 6,9 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 79,4 % tržeb, 5,6 % předpokládá pokles a 15 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** se oproti říjnu snížila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 38,2 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, se 56,5 % žádné změny nepředpokládají a 5,3 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se celkově snížilo v listopadu o 0,4 bodu, avšak stále dosahuje velmi vysokých hodnot. V meziročním srovnání je o 8,6 bodů vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v listopadu snížilo hodnocení současné ekonomické situace. Hodnocení poptávky se také mírně snížilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 70,2% respondentů jako dobrou, 28,9 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 0,9 % jako špatnou.

Očekávání vývoje **poptávky v příštích třech měsících** jsou stejná jako v říjnu. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 35,9 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 58,6 % respondentů a 5,5 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 90 % respondentů, růst cen 8,9 % respondentů a 1,1 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 11,7 % respondentů, neměnnost 68 % a růst počtu zaměstnanců 20,3 % respondentů.

Také očekávání **ekonomické situace** jsou pro období **příštích tří i šesti měsíců** stejně příznivá jako v říjnu.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci vlivem hodnocení současné situace snížilo o 1,4 bodu a je o 4,4 bodu nižší než před rokem.